

zaaknummer 2013 T 951(3)

9 juli 2015

De Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland, verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam],
geboren op [datum],
wonende te [plaats],
hierna te noemen: klager,
juridisch adviseur: mr. H.J.P.M. van Berckel-van der Rijken, advocaat
te Breda,

tegen:

wijlen **(broeder [naam])**,
geboren op [datum], datum van overleden onbekend,
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde,
tot [datum] lid van de Congregatie van de Broeders van Liefde.

1. De procedure

Het klaagschrift is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 8 januari 2014. Op 6 maart 2014 is bij de griffie een inhoudelijke reactie op het klaagschrift ingekomen van broeder [naam] van de Congregatie van de Broeders van Liefde.

Op 5 september 2014 heeft de Klachtencommissie de klacht van klager niet gegrond verklaard. Tegen deze beslissing is bij brief d.d. 22 september 2014 en conform de Procedure bezwaar ingediend.

Op 28 november 2014 heeft de bijzondere kamer van de Klachtencommissie het bezwaar gegrond verklaard en bepaald dat de zaak opnieuw dient te worden behandeld door een kamer in een andere samenstelling dan de kamer die het advies heeft gegeven waartegen het bezwaar is gericht.

Vervolgens heeft op 19 mei 2015 te Utrecht wederom een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden.

Klager is verschenen en heeft zijn standpunt toegelicht. Hij werd bijgestaan door zijn juridisch adviseur mr. H.J.P.M. van Berckel-van der Rijken. Namens de Congregatie zijn verschenen broeder [naam] van de Congregatie van de Broeders van Liefde en broeder [naam].

2. De klacht (zakelijk weergegeven)

2.1. Klager werd na de vierde klas van de basisschool door zijn ouders naar [internaat] gestuurd. De periode dat klager daar verbleef heeft hij ervaren als een gevangentijd. Thuis was klager veel vrijheid gewend, maar daarvan was binnen [internaat] geen sprake. Zo werd er gewerkt met blauwe, zilveren en gouden kaarten, waarmee uitgedrukt werd of je iets goed of fout had gedaan. Bij een blauwe kaart mocht je niet in het maandelijks weekend naar huis.

Het gebeurde ongeveer drie à vier keer per jaar dat klager een blauwe kaart kreeg en dus niet naar huis mocht in het weekend. De groep jongens die het weekend niet naar huis mocht bedroeg meestal tussen de 7 à 14 jongens. 's Avonds sliepen deze jongens met zijn allen op één slaapzaal. Ook als dat betekende dat je niet in je eigen bed sliep. Aangeklaagde was een van de broeders die in deze weekends verantwoordelijk was voor de groep jongens die niet naar huis mocht.

's Avonds lokte aangeklaagde klager naar zijn kamer die in de hoek van de slaapzaal gelegen was. Klager moest naast aangeklaagde komen zitten en aangeklaagde begon klager te strelen en aan hem te plukken. Daarbij zat aangeklaagde ook aan het geslachtsdeel van klager. Na verloop van tijd vroeg aangeklaagde of klager hem wilde aftrekken of pijpen. Op dat moment kon klager wel overgeven. Twee keer is klager tijdens het uitvoeren van voornoemde handelingen weggelopen. Daarnaast bevredigde aangeklaagde dan zichzelf. In totaal is het vier keer gebeurd. Klager heeft gezien dat ook andere jongens bij aangeklaagde op zijn kamer moesten komen. Hij heeft dan ook sterk de indruk dat ook deze jongens door aangeklaagde zijn misbruikt. Het is klager niet gelukt om met deze jongens, waarvan hij zich de namen herinnert, in contact te komen.

Klager heeft geprobeerd aan zijn vader te vertellen wat hem was overkomen, maar dit werd door zijn vader weggewuifd. De ex-vrouw van klager, evenals zijn huidige vrouw, is wel op de hoogte van het seksueel misbruik door aangeklaagde. Zijn kinderen weten het niet.

2.2. Als gevolg van het misbruik door aangeklaagde, kan klager niet omgaan met seksuele gevoelens. Klager voelt zich al zijn hele leven seksueel geremd. Klager voelt zich beschadigd. Het seksueel misbruik door aangeklaagde speelt nog steeds een rol in zijn leven.

Via het RIAGG heeft klager geprobeerd hulp te krijgen. Hier volgde klager groepssessies. Deze vorm van therapie werkte niet goed voor klager, omdat hij zijn verhaal en gevoelens niet goed kon uiten. Wel denkt klager dat hij gebaat kan zijn bij professionele hulp.

2.3. Door het indienen van zijn klacht, wil klager zijn stem laten horen. Hij is boos over wat hem en anderen in de internaten is overkomen.

Klager wenst dat de door hem geleden schade financieel vergoed wordt.

3. De reactie (zakelijk weergegeven)

Aangeklaagde is overleden en kan geen weerwoord geven. De Provinciaal Overste heeft in zijn reactie gesteld dat uitgebreid onderzoek is verricht naar de levensloop van aangeklaagde in de archieven van de Nederlandse Provincie. Hieruit is gebleken dat aangeklaagde als surveillant werkte op [internaat] van [datum] tot [datum]. Op [datum] werd hij overgeplaatst naar [plaats]. In het archief zijn documenten teruggevonden waarin melding wordt gemaakt dat aangeklaagde weg moet uit [internaat]. Wat de exacte aanleiding voor de overplaatsing is

geweest, wordt niet duidelijk uit de teruggevonden stukken. Wel is een brief gevonden van aangeklaagde d.d. [datum] gericht aan zijn Provinciaal Overste. Hierin schrijft aangeklaagde:

'U zult wel vernomen hebben dat ik ben overgeplaatst naar [plaats]. De reden waarom zult u waarschijnlijk ook wel weten nl. omdat ik zeer dom ben geweest in de omgang met de jongens. Ik heb er een enorme spijt van'.

Bij brief van [datum] wordt aangeklaagde medegedeeld dat hij een formele canonieke waarschuwing krijgt voor 'het gebeurde' op [internaat].

Ook is een brief gevonden d.d. [datum] van de Provinciaal Overste aan de Algemeen Overste in verband met de ontslaanvraag van aangeklaagde uit de Congregatie. Hierin staat als motivatie voor het ontslag:

'br. [naam] is indertijd van het Pensionaat [internaat] verwijderd om zeer grote moeilijkheden die bekend zijn'.

In zijn schriftelijke reactie concludeert de Provinciaal Overste dat het toenmalige Provinciaal Bestuur en Algemene Bestuur bekend was met misdragingen van aangeklaagde jegens kinderen op [internaat] en dat om die reden is ingegrepen door aangeklaagde over te plaatsen naar [plaats].

Ter zitting heeft de Provinciaal Overste er nogmaals op gewezen dat er niet aan getwijfeld moet worden dat aangeklaagde een pleger van seksueel misbruik is geweest. Wel dient voorzichtigheid in acht te worden genomen ten aanzien van de vraag of klager daarvan het slachtoffer is geworden. De Provinciaal Overste heeft erop gewezen dat aangeklaagde een vaste groep had. Daarnaast was het niet gebruikelijk om groepen 's avonds bij elkaar te voegen. Mogelijk werd hierop een uitzondering gemaakt binnen [internaat], maar daarmee is de Provinciaal Overste niet bekend. In principe sliep elke groep op de eigen zaal. De broeder die de groep begeleidde sliep op zijn eigen kamer op de slaapzaal waar zijn groep sliep. Broeder [naam] heeft aangevuld dat hem niets bekend is over het in die tijd samenvoegen van groepen die in het weekend niet naar huis mochten.

Indien aangeklaagde zich schuldig heeft gemaakt aan het seksueel misbruiken van klager, dan zijn excuses op zijn plaats, aldus de Provinciaal Overste. De Provinciaal Overste heeft aan klager aangeboden met hem in gesprek te gaan, hetgeen mogelijk kan bijdragen aan het verwerkingsproces waarin klager zit.

4. De beoordeling

4.1. Volgens de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij iemand onder dwang of in een afhankelijkheidsrelatie seksuele handelingen moet verrichten ofwel ondergaan ofwel daarvan toeschouwer moet zijn, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden. Onder dwang wordt onder meer begrepen: fysiek geweld of dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage. Verder wordt onder seksueel misbruik ook verstaan het maken van seksueel getint beeldmateriaal van iemand en het gebruiken en doorgeven daarvan.

4.2. Niet ter discussie staat dat de door klager gestelde feiten moeten worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van de Procedure.

4.3. Er zijn ongeveer 60 jaar verstreken sedert de feiten die klager aangeklaagde verwijt zich hebben afgespeeld. Alleen al door het overlijden van aangeklaagde zijn deze feiten niet meer in detail te onderzoeken. Wél is voor de Klachtencommissie aannemelijk geworden dat de gebeurtenissen die klager schetst hebben plaatsgevonden. In de periode van februari [jaartal] tot november [jaartal] is klager drie à vier maal door aangeklaagde betast en heeft klager aangeklaagde met zijn handen en oraal moeten bevredigen en erbij aanwezig moeten zijn als aangeklaagde zichzelf bevredigde.

De Klachtencommissie is hiervan overtuigd geraakt, in de eerste plaats door de authentieke wijze waarop en de details waarmee klager zijn verhaal heeft verteld. In dit verband heeft de Klachtencommissie mee laten wegen dat een andere klacht van klager jegens een andere aangeklaagde door een andere kamer van de Klachtencommissie gegrond is verklaard. Dit draagt bij aan de betrouwbaarheid van het verhaal van klager.

Daarnaast wordt zijn verklaring ondersteund door een Toestemming gebruik melding/klacht als steunbewijs met nummer 2012T694. Voor de aannemelijkheid is tevens van belang dat uit de stukken die zijn teruggevonden in het archief kan worden afgeleid dat aangeklaagde zich in de periode dat hij op [internaat] verbleef heeft schuldig gemaakt aan grensoverschrijdend gedrag jegens de jongens. Hij heeft daar zelfs een canonieke waarschuwing voor gehad.

Tenslotte is de Klachtencommissie van oordeel dat de gang van zaken binnen het internaat in de 'bijzondere' situatie dat een aantal jongens in het weekend niet naar huis mocht heel wel afwijkend kan zijn geweest van de normale situatie. Het verhaal van klager dat hij ongeveer drie à vier keer door aangeklaagde is misbruikt juist op de momenten dat hij in het weekend niet naar huis mocht, draagt daaraan bij. Kennelijk was dit de gelegenheid waarvan aangeklaagde gebruik kon maken om bij klager in de buurt te komen en hem seksueel te misbruiken, terwijl daar bij de normale gang van zaken, als alle jongens op hun eigen slaapzaal sliepen, daar nauwelijks of geen gelegenheid voor aangeklaagde voor was.

Een en ander in onderlinge samenhang gezien ondersteunt naar het oordeel van de Klachtencommissie voldoende de aannemelijkheid van het seksueel misbruik van klager door aangeklaagde.

4.4. Het behoeft geen betoog dat het seksueel misbruik door aangeklaagde met gebruikmaking van misbruik van gezag en in een afhankelijkheidsrelatie hoogst kwalijk is geweest. Klager was ten tijde van de aanvang van het misbruik pas circa 11 jaar oud. Aangeklaagde was voor hem iemand waarin hij vertrouwen moest kunnen stellen.

4.5. Gelet op het feit dat aangeklaagde is overleden kunnen tegen hem geen maatregelen meer worden genomen. De gegrondverklaring van de klacht, alsmede de erkenning van het leed dat klager is aangedaan en een oprechte spijtbetuiging kunnen wellicht bijdragen aan de vermindering van dat leed.

4.6. Over het verzoek van klager om financiële vergoedingen kan de Klachtencommissie niet adviseren. Dit behoort niet tot haar taak. Bij een gegrondverklaring van de klacht door de kerkelijk gezagsdrager kan klager zich voor het verkrijgen van schadevergoeding wenden tot de Compensatiecommissie.

5. Het advies

De Klachtencommissie adviseert de Overste van de Congregatie van de Broeders van Liefde de klacht gegrond te verklaren.

Dit advies is vastgesteld op 9 juli 2015 door mr. G.A.M. Stevens, voorzitter, drs. N.A.M. van Beelen en mr. F.J.M. Walstock, leden, bijgestaan door mr. L.P. Stapel, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Tegen dit advies is geen hoger beroep mogelijk. Wel bestaat voor klager en de (gemachtigde van de) kerkelijke gezagsdrager ingevolge artikel 20 van de Procedure de mogelijkheid binnen twee weken na ontvangst van dit advies schriftelijk bezwaar in te dienen indien er naar zijn of haar oordeel een algemeen beginsel van behoorlijke klachtbehandeling is geschonden.

Op grond van artikel 18.5 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de kerkelijk gezagsdrager en aan klager verzonden.

Op grond van artikel 21.1 van de Procedure stelt de kerkelijk gezagsdrager binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klager schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies heeft genomen.

Op grond van artikel 21.3 van de Procedure geeft de kerkelijk gezagsdrager daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van artikel 21.4 van de Procedure ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de kerkelijk gezagsdrager.